

Kandahar. Kabul
Vol.11, No.7, Mizan 1349
(September 1970)

اردو گنگو

۶

میران

د افغانستان سري مياشتي د ټولنې عالي رئيس والا حضرت
شهزاده احمد شاه چې د دوي په خاصه پاملر نه سره د سري
مياشتي مؤسسه پر مخ امللي او لخواولي خدمتولو
زيات الكشاف مولدلي دي

کندهار

۱۳۴۹ لمریز کال د ملی مباحث

د سړي میاشتی

د تجلیل په مناسبت

که څه هم په انسانانو کې د پوی
خود د خودی روحیه روزل شویده
او د لرغونو زمانو په ادوارو کې د
ډول ډول خواهاشناو د لاسر کولو
په ملحو ظله لې د شخړو او تېریو په
وجه د وینو توپولو غنجه غا لونه
له دې ژغورلې خود پلې خوا لې
په په هغه انداز د انساني فضیلت
په برکت د بشر دوستی او نوعه
پروری د روحی له کبله نې د زړه
سوی او د خیر انځور د لاسه لږدی
ور کړی کوم شی چې د انساني
ټولنود مصیبت او رېږ و او موجب
گرز پدې دی نو تل لې هڅو آفاتو
ته په ممکنو وسایلو سره تدبیر و نه
نیولې دی غو بشر و کړای سی په
هره وسیله سره چې وی د طبیعی
حواد نو او نور و زیانو په مقابل
کې مجاهد و کړی او هغه مصیبتونه
چې د بشری ژوند تهدید وی د

هغه مخنیوی و کړی تاریخی
شواهد و په لرغونې لړۍ کې
د انساني ټولنود غمجنو واقعا
نو پیلو پیلو پېښو هنداره
موږ ته په لاس کې را کوی
خو غو مره چې به د دغو پېښو
پر سالم معور رڼا واچول
سی موږ ته په عین حال کې
جهان پېښې را په نصیب کوی
که څه هم د بشر غور انساني
اعمالو او لې رحمانه کارو
نو ته بشر دوستو خلکو په
کرکه کتلی دی نو ځکه د
پورتني لنډې مقدمې غنجه
خپله مطلب منجه د خیر او
بشر خوښولو خوا ته را تکرزه و
چې هغه د بشری ټولنود
مېشتلی ضمیر او د بشر دوستو
انسانانو د انساني کرامت
ښکارندوی هانری د و نالت
دی چې په ۱۸۴۸ کال کې د
ژنیو په ښار کې پیدا او لوی
شویدی
کله چې نې ۱۸۸۹ کال
د جون په ۲۴ نیټه د فرانسی او
آریش د قواو تر منځ جگړه
پېښه شوه او پدغه ورځ د
مورخینو په قول په دوه اړخینو
ډول غلو پښت زړه تڼه مړی
یا ټپیان د جگړې پر میدان
پاته شول نو هانری د و نالت

د انساني عاطفې د احساس
له مخې د یوه پوښانمالي
تجويز په هڅه کې شو او د
ټولو بشر دوستو انسانانو
غنجه نې داهیل و کړه خو
په الاخره پدې عالي مفکوری
پر پالی شو او د پوښانمالي
سره صلوب په نامه سره یوه
مؤسسه تاسیس شوه نو ځکه
دغه د بشر خواخوږی او د
عالي فکر غښتن د نمانځنې
وېرولو چې دده ددغه ټپک
اقدام له پر کته د نړۍ په اکثره
هیوادو کې په مختلفو نومو
لو سره داسې عام المنفعه
عالتګی یو په بل پسې تاسیس
شوی چې پدې لړ کې زموږ
په ایران هیواد افغانستان
کې دغه مؤسسه د سړي میاشتی
په نامه یادېږي او تر اوسه
پوری نې د خپل عالي راپس
والا حضرت شهزاده احمد شاه
په لار ښودله د انکشاف او
پر مخنګ پر لور تګ لږدی
تکاملونه اخوستی دی چې په
د ننه هیواد او د باندې هیوادو
کې نې په خپل تکاملي سیر
کې د مصیبت خپلو سره د
زیاتو همکار یو او خدماتو
مصدر گرزیدلی ده.

LIBRARY OF CONGRESS
ISLAMABAD OFFICE
18 APR 2005
6 CONTINUATION 6

صدر اعظم بناعلی نور احمد اعتمادی دھپو ادشمالی سیمو آہ پا خیل وروستی سفر کی
بہ ہفتہ وخت کی چن بہ شہر غاک کچی دلفتوا او ۱۳ ازود پر مہ کاری جریان گوری

د امتياز خاوند: د طلوع افغان نشراتي موسسه
مسؤل مدير: زلمي (بارك)

کالني يه

کندهار

مياشتني خبرونه

به کندهار کي [۲۸] افغالي

ادبي، تاريخي، اجتماعي، علمي

دهيواد په داخل کي [۳۳]

اداره: د شهيدان لوريات

په دباند ليو هيوادو کي يوه الوار

د تاسيس کال ۱۳۳۹

د يوولسم کال اوومه گڼه

د تلې مياشت

۱۳۴۹ لمریز کال

پرله پسي گڼه ۱۴۱

ددې گڼې مضامين

د سري مياشتني د تحليل په مناسبت سر مقاله د پښتني دوهم مخ	
يوه ستره ضايعه	مخ ۱
زموږ اجتماعي او ملي وظيفي	مخ ۴
عصبي نظام	مخ ۵
د پښتو په تاريخ يوه رڼا	مخ ۷
د انسانانو بيل نژادونه څه ډول تشكيل شوي؟	مخ ۱۴
د ادب وېش	مخ ۱۵
بناغلي نعماني	مخ ۱۹
ارسطو او د هغه فلسفي محضلي	مخ ۲۱
د احساسو اصليت او ماهيت	مخ ۲۴
د خيالات جزا	مخ ۲۸
د سهار رڼا	مخ ۳۰
د پښتني دريم مخ	

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰

یوه ستره ضایعه

د آلمې په ۸۹۰۰ زموږ د یوه نيزې دوست اسلامي هیواد متحد عربي جمهوریت ستر ملي قاید او محبوب جمهور رئیس جمال عبدالناصر د زلمه د درېدو له کبله په قاهره کې سترګې له جهان هغه یې کړې او په خپل ناخا په اوږې وخته مړېښ سره له یو انجې د متحد عربي جمهوریت د یرش ملیوني ملت سخت غمجن کړ، بلکه ټول عربان او مسلمانان، د آسیا او افریقایې خلک دده په فقدان زیات خواشیني شول.

د متحد عربي جمهوریت د لوی لیدل، مدبر لارښوونکی او اجتماع پرست شخصیت په مړېښ سره د نړۍ د لویو هیوادونو لکه امریکې شوروی اتحاد، انگلستان، فرانسې، انوروزیاتو هیوادونو سترو

بناغلي جمال عبدالناصر د مصر جمهور رئیس په هغه چې په سکندریه کې د سویز کانال دملي کیدو اعلام وکړ قاهرې ته د بیرته راتلو په وخت کې د هغه خای د آزادۍ غوښتونکو خلکو له خوا په ډیر جوش و خروش سره استقبال کېږي دا ځکس تا سوته د مصر د فقید جمهور رئیس د هغې تاریخي ورځې خاطر د ډیر یادوي

حکومتي مشرانو او دملګرو ملتونو د ستړي بین المللي موسسې سرمنشي او تانت خواشینې څرګنده کړه او د هغه فقدان په تیره بیا پدغه حساس کړې کې چې د منځني ختیځ حالات ډیر وخیم او تراوسه پورې د حل عادلانه لارنده ورته پیدا شوې او د جمال عبدالناصر

غولېدی محبوب عربي لیدل وچود د دغو څېرې په تېرې او داسرا اهلواو عربو دا اختلافونو لوری کولو او په خپله د عربو ترمنځ د یووالي په منځ ته راوستلو کې ډیر غږمنت او اغېزه ناکو یوه ستره جهاني ضایعه او له کلافي کېدونکې جبران دی او هغه خلاچي په مصر، عربي ټولنې او حتی نړۍ کېښې دده په فقدان سره پیدا شوی ده په ډیر مشکل سره د کېدای شي.

جمال عبدالناصر د متحد عربي جمهوریت هغه زوی و مشرد کلکي ارادی خاوان

اوله شتابت لولېږي چې د خپلې انساني موندنې، اجتماعي خدمت او وطن دوستۍ د لاری نه په لږ وخت کې د عربو او د نړۍ د زیاتو انسانانو په زړونو کې خای ولېوی د عربي متحد جمهوریت او عربي نړۍ له پاره یې نه هرېدونکې

خدمتونه وکړل او خپل ټول کوبښې نېدې ته وخت کړ چې خپل ملت ته نړۍ او نوي ژوند پراو ته وڅېړوي او خپل هیواد د اقتصاد او علم له

همیشه نور هم پرمخ بوزی .
 نوموړی مشر د عربو د یووالی او د قام د خدمت په لار کې د ژوند تر
 وروستی لېدلي پوری کونښن و نه سپماوه په خپلې فداکاری او ستر
 صداقت سره یې د یوه زده - والدي عربی لېوالتوب، محبوب شخصیت و لیدلای
 او انسان دوسته انسان نوم او جهاني شهرت و پاتې چې عربان او نور
 مسلمانان او د نړۍ ټول سوله او عدالت غوښتونکي انسانان به یې
 تل تر تله نوم په بنسره یادوي .
 جمال عبدالناصر په عربی متحد جمهوریت کې د صدر اعظمي او
 د جمهوري ریاست د شپاړس کلنې دورې په موده کې خپل هیواد او
 عربی نړۍ ته ستر خدمتونه سر ته ورسول دي یوې خوا یې د صیحه و لیزم او

خار چې استعمار پر ضد
 کلکه او په زړه توره مبارزه
 وکړه او د ملي خواتی په
 دنده هیواد کې لوی اصلاحات
 منع ته راوستل او د خارجي
 او داخلي لویو مشکلاتو او
 سترو خنډونو باوجود یې
 خپله ملي میجا دله پرمخ
 بوتله او په آسیا او په افریقا
 اولې کې یې د استعمار

پدی عکس کې د سویز د کانال حاسي نقطې چې د مصري عسکرو له خوا ساتلې کېږي لیدلای کېږي

په توره عربي متحد جمهوريت
ته زموږ د گران ټولو والدو ستانه
سفر او افغانستان ته د جمال
عبدالناصر راتگ ددغو مناسباتو
په بڼه كيدو او پراختيا كښي
ستره اغيزه وكړه.

نن د پده مرغه مصر او عربي
نړۍ يوداسي سترقايد او ملي
ليوړ د لاسه وركړ چې په خپل
بي وخته او ناڅاپه مرگ سره يې
نړۍ وپورولې چې دهغه ژوند
اوليكه لارښودنه عربي نړۍ
يووالي، نړۍ وال عدالت ته رابلل
او د صيهونيزم او استعمار په
مقابل كښي يو لوی سډو او د
خپلي سمې لارښوونې او معدول

سياست له كبله يې اوس خپل او
پردي، موافق او مخالف په مړينه
سخت خواشوني شوي دي.

موږ دهغه ستر مېړه او نامتو
عربي مجاهد ليوړ روح ته دعاوي
ليوړ او په فقدان لي خپله زياته
خواشښي غږ كندو او باور لرو
چې د عربي متحد جمهوريت ملت
او عربي نړۍ به دده پرېل تمامو له
كښيږدي او په خپل يووالي او

ملي مجاهدو سره به خپل ملتونه
نيك مرغه لاس و او دهغه
فداكاره مشر روح ښادو وگرزوي

ايوبي

مشروع حق دي د زياتو وينو
تويولو او فداكارۍ په
مقابل ملي كړ، د اسوان
عالي بندي جوړ او د خپل
هيواد او عربي نړۍ لار
ښودنه يې په پوره لياقت
اهليت او درايت سره وكړه.
د نوموړي مرحوم د

زمامدارۍ په موده كښي
د افغانستان او متحد عربي
جمهوريت د ليكو كوښښونو
په نتيجه كښي زموږ دوه

دوست او اسلامي هيوادونه
ډير سره نژدې شول او
روابطولي په بې سابقه
توسه تېره او انكشاف وموند

پر ضد او د ملتونو د
آزادۍ په لار كښي خپل
اغېزه ناكه نقش ادا كړ، او

په توره بيا د عربي، اسلامي
غير منسلكو او په نظامي
ډلو ټول كښي د هېڅو نه
كوونكو هيوادونو په قطار

كښي ددغه مرحوم جمهور
رئيس ستري لارښوونې د
عربي متحد جمهوريت
هيواد ته خاص مقام او
ارزښت ورپه برخه كړ.

جمال عبدالناصر په
پوره زړه وړتيا او مېړانه
سره دد سويلگانال چې د
متحد عربي جمهوريت

بندي عكس كښي مصري داؤ طلبالي ښځي د خپل ملي
حاکميت او شتون د دفاع د پاره و نظامي خدمت ته
ا تر شامليدو وروسته پداسي حال كښي چې د
عسکري تاكتيك او د ټوپك د استعمال د طريقو زده
كړه كوي ليدلي كيږي

سید حسام الدین (حسام)

زموږ اجتماعي او ملي وظيفي

د وظيفي پيژندل او وظيفي ته درناوي د يوې ټولنې دوهم وړ اخلاقي، اجتماعي او ملي وځاييو غځنه شميرل كېږي. لكه څرنگه چې د يوې ټولنې وگړي دخپلو شرايطو د تحصيل په دايره كې د يولې اقتصادي اجتماعي، فرهنگي او نورو وظيفو په سرته رسولو كې مكلفيت او هر وگړي د خپلې ټولنې او هېواد په وړاندې يولې ټاكلې اجتماعي او ملي مسئوليتونه لري چې ښايي دخپلې وظيفي پيژندلې ته كېله د هغه په سرته رسولو كې هاند او دقت وكړي.

البته داته يواځې او يواځې د وظيفي پيژندلې غځنه مقصد په وظيفه كې پابندې او د كار په وخت كې حاضروالي نه دي، بلكه پر وخت پابندې دخپلو چارو سم صادقانه او اغيزه ناكه اجراآت دي.

د مثال په توگه كه د دولت يا موسسې پوځي د خپلې وظيفې د مكلفيت په لحاظ پر خپله وظيفه حاضر هم وي خو په ټاكلې وخت كې خپله وظيفه لكه غنځه چې ښايي سرته ونه رسوي او خپل رسمي وخت چې او خوشي تير كړي.

دانه يواځې دا چې داسې مامور دخپلې ورسپارل شوي وظيفې په برخه كې مطلوب او وظيفه پيژندونكې نه دي بلكه دا ډول كړنه او چلند د وظيفي د مقدسوالي او درناوي له لحاظه پوستر اجتماعي او ملي جرم ځېل كېږي.

په داسې حساس وخت كې چې زموږ په هېران هېواد كې د اساسي قانون او ملي واکمنۍ دستور او ريزيتونو په رڼا كې د يوه لږ عام المنفعه او انكشافې پلانونو تطبيق كار شروع او د اجتماعي، اقتصادي او فرهنگي لويو پرمختگونو لاره په ټينگه ابراده دخپل بشري توان په حدودو كې د عمومي مشكلاتو د حل په غرض په چټكۍ سره وهي او وينو چې د اجتماعي مقاصد او نورو لويو مشكلاتو پر ضد چې د رشوت، قاچاق، اختلاس، ناپوهي، فقر او داسې نورو غځه عبارت دي.

د هر لوري غځه د مبارزې كولو پوځونه را پورته شوي دي خو هغه غځه چې واقعاً د مبارزه د برياليتوب ستر سرحد ته رسوي هغه د ټولنې دوهم وړمنځ د وظيفي د پيژندلې احساس او د واقعي فداكارۍ ضرورت دي.

ځكه لن دا ثابته شوي ده كومې ټولنې چې دوهم وړ منځ كې لې د وظيفي پيژندلې احساس ناتوانه او پالوي د هغو ټولنو د اجتماعي، اقتصادي، فرهنگي او سياسي موجوديت كاروان شاته پاته او تل په بدبختۍ كې شپې سبا كوي.

نو پرمو پوره افغان لازمه ده چې د خپلې ټولنې او هېواد د ترقۍ او سمورتيا لپاره نور هم دخپل وس په اندازه د پوره اعتماد او يووالي په رڼا كې كار وكړو او د اجتماعي او ملي وظيفو د صادقانه سرته رسولو احساس نور هم په محانو كې غښتلي او وروزو چې په نتيجه كې د ښه ورو صالح او وطن دوست غړي په صفت محان څرگند كړو.

عصبی نظام

ټول هغه احساسات چې د بدن له لارې ماغزه په خپریږي ټول هغه فعالیتونه چې د مغزو ارادات له بدنې اعضاوو هغه غواړي ټول هغه اتوماتیکي جسمیانات چې بدنې ساختمان کې چالان دي

کړده داسې چارې د عصبی نظام په توسط اجرا کوي. عصبی نظام له مختلفو اعصابو هغه جوړ شوی دی چې مخنی اعصاب لري او مخنی پناه مخنی لري او مخنی لري او پوره دی خو په عین حال کې کړده یو له بله سره اتصال لري او د بدن وهرې برخې ته لري تارونه ورغځولای دی که په بدن کې عصبی اتصال لري کې عصبی اتصال له وی نو پخپله بدنې اجزا او د همدو وجود په دې هې محسوسانو په منع کې له یوه هغه سره

په دې هې وکړل شي ټاکه د یوازې د عصبی نظام د افرادو وظیفه ده چې

د احساس او حرکت د لارې لري د بدنې هستې و مختلفو موادو ته د یوه منظم موجود حیثیت ورکړې دي. اعصاب که تجربه سي نو هر عصب په خپل مخان کې له کوچنیو مغزو او تو هغه جوړ شوی دی چې وهر مغزو ته لري د پیاوړتیا په اصطلاح «حجره» وبله کېږي.

د اعصابو هره حجره داسې لیده کېږي لکه مکړي غولدی چې غولې سر لري او یوه لیدل د اړه لکې په پورې وي، د عصبی حجرې سره خرابېسي نو بیا د جوړېدو امکان نلري لپکه لکې که لري پریسي یا زخمی سي نو بیا هر که په خپله مخان تولیدولای سي.

اکثره د عصبی حجرانو سر و نه یا په مغزو کېنې پنځ وي یا د شمزې په حرام مغزو کېنې خولکې لري چې تر درو لویو پورې لري لا او پورې لري هم رسېږي په زړو په سلو سره یوځای

سوی وی او پندې پندې پندې مخنی لپاری سوی وی چې د مخنیو پندې والی لري لا د پندې کولای واندزای ته هم رسېږي.

له مغزو او حرام مغزو هغه نودغه اعصاب را شروع شوی وی او د بدن تر پینځې لپری پناه پورې لري خپل تارونه ور رسولی وی.

د اعصابو حجرات د بدن د غولې او نور موادو له حجراتو سره په مشخصاتو کېنې لري فرق لري.

د بدن نور حجرات که له کاره ووزی پرته لري عوض پیدا کېږي یو له سره هغه تولید کېږي خود اعصابو له حجراتو هغه چې یوه خرابېسي نو که هغه هم پراخ حجرات خپله د ارتباط سلسله د هغه تر شا سره لري لپکه خبره داده چې عوض نه قبلوی او پندې اساس نوموړې د زړو کړي له وخته

هغه یو معین منندار عصبی حجرات لري چې کېږي لپکه زیاتوب نه قبلوی.

اعصاب چې د خپلې وظیفې له مخې وکتل سي نو د اعصابو پر درو لویو اقسامو باندې موږ پینځو

۱- دهغه اعصاب چې د احساس و طینه اجرا کوي.

۲- دهغه اعصاب چې د مغزو اراده لې و هالیتونه ددوی په وسیله انجامیږي.

۳- دهغه اعصاب چې د بدن اتوماتیکي چاري ددوی په ذریعه پوره کیږي.

د احساس د اعصابو په جمله کې خوله د حکمو او خوښوونو د پاره درې زره مواد لري چې د هر یوه سلسله دېلې په واسطه دمغزو سره اتصال موندلې دي. غوږونه سل زره

سمې حجرات لري چې دمغزو سره متصلې دي هر سترګه د لیدلو یو سل او د یرش ملیونه نور انځلوی معدنات لري چې تر هره پورې د نور د انتقال وظیفه اجرا کوي د لمس د احساس موادو نو ټولنه بدن سر تر پا په اختی دی چې د یرش زره مواد لې مغزو ته لګرمې څخه خبر ورکوي او دوه سوه پنځوس زره لې په څخه څخه اطلاع ورکوي او دغه شاني لږ بیا اوه ملیون لمسي لډا طېکني موجودوي دهغه اعصاب چې ارادی حرکات لکه تګ خبری کول ژول او نور ددوی په وسیله انجام

کيږي دخپلو وظایفو پاره داسې ترتیب لري چې هر فعل چې دمغزو لخوا څخه لې ودری نه امر وسی نو دغه امر دیوه خفیف برقي احتراز په شاني را شروع کیږي او په اعصابو کې لې را تیرېږي څو غړي په کار واچوي دغه برقي جریان خورا خفیف وي خو د اعصابو په سلسلو کې داسې مرکزونه سته چې هله چارچ لسي او قوت اخلي څو چې د مطالب تر مخه پوري ځان رسوي ددغه حرکت سرعت چې اندازه سويدي نو په یوه ساعت کې ددوه سوه ملیو په اندازه دی. کله چې یو حرکت له مغزو څخه

را شروع شي نو اعصاب ودي ته ځمباري چې عضلات پر فعالیت باندې راولي. خو په عین حال کې یو مرکب قوت هم ورسره سته چې دهغه لې د فعالیت مانع کړي یا په بل عبارت که موږ دقت بال په وخت کې تمام پورته کولو باید پورته کولو ته مو لې ادامه یسي ور کولای لیکن دهغه مانع قوت په سبب دغه عمل دوام نلري اجرا کیږي دخوب په وخت کې دغه مانع قوت پرمغزو پوره سلطه پیدا کوي ځکه که سپرې غواړي چې وځلي یا چپي ووهي نو نه ځکه نه لای شي نه چپي وهلاسي.

دهغه اعصاب چې په اتوماتیکي ډول سره د

هضم انځس، زړه غوړ ځید تګ او نور داسې اعمالو وظایف اجرا کوي ددوه ډوله ته وېشل سويدي یو قسم لې «سمپا آیکک» بل قسم لې «پاراسمپا آیکک» نومېږي «سمپا آیکک» د اعصاب اعضا پر فعالیت راولي او «پاراسمپا آیکک» لې و هالیت را ټکر زوی څو پدې ترتیب سره د حیاتي و هالیت موازینه قائمېږي مثلاً که زړه یوازي د «سمپا آیکک» اعصابو تر کنترول لاندې راسي نو په له چا بکه یو محیر ه ضرر یا نه څخه ژمر ګ ته ځان ورسوي او که یوازي د «پاراسمپا آیکک» تر لاس لاندې سي نو ټپ ودرېږي او پور په نه ځني و خوري.

جاري شواهد داسې والي چې دغه دوه

قسمه اعصاب یو کیمیاوي دستګاه ده چې په بدن کې کیمیاوي تولیدات کوي.

سمپا آیکک اعصاب یو ډول مواد تولیدوي (NORADRE NALIN) نومېږي او پاراسمپا آیکک

چې (ACETYLCHOLNE) نومېږي.

موږ ددغو بیخي کوچنیو ټوا جزاؤ په (پاته په مخ کې)

ښاغلی «خادم»

د پښتو په تاریخ یو ورځنا

■ چمتو شوی چې کب دې په دغزود پښتو کسې
 ■ په نوی دغه کمال ته رسی او د ویر کسې
 ■ خادم

داسې معلومېږي چې پښتو
 نه د علم ادب او تحقیق دروازه
 بیرته کیدونکې ده، او دوی
 په خپله دنیا په خپلو سترگو
 توری، کوم وخت چې
 پښتو د علم او ادب په رڼا د

خپلې دنیا لټون شروع کړي
 نو لکه چې قرآن او امارات
 ښکاره کوي عجب او غریب
 اسرار او حقایق په رڼا رسېږي
 شي چې اړی او لړۍ وړلوي
 په دېوهنې او فرشتګ له مخې

زیا ته فائده او ګټه ورسوي
 او ترې بیا یوې دروېزې ته
 بیرته ګام دی!

دله د پری خبرې شته
 چې ټولې په یوه مقاله کې
 تر څو څو لاندې ته نږدې

هغه چې زه له دغه لیکم
 درانه د ښاغلي حسین بخش
 کوثر غور یا خیل «د پښتو»
 ولا او حیګڼ تحقیقات دی.
 د دغو تحقیقاتو کې د حقیقت
 درې لېرې لېرې څرګندې

مگر دا عجمه خبره ده هماغسې
 چې قدرت د کائناتو په کوز او
 پاس کې د پرې پر رازونه انسان
 د لاس و هلو غمحه پټ ساتلې او

ساتلې دی، دغسې اړینې چې او
 له غور او زونو غمحه د پښتو په اړه
 پښتو نارېخ دی پدې باب کې

لر اوسه چې څه وېل شوی او اوکل
 شوی دی په ساتو کې به دیوه نه
 چې پښتو غمحه هم کېږي!

قدرت د پښتو ژبه او د پښتو
 تاریخ د تار و اعصار و غمحه درون
 او د نور عصر ورځو شپونو په رېښې
 وو تر اوسه پښتو ژبه او افغانستان
 په دوه اړخه کې داسې و لکه
 یوه لویه پټه خزانه چې د ښامار
 له مخې لاندې پټه پرته وي، او
 هېڅوک نه در او ترس نه شي ور لړدې

کیدای. پښتانه پخپله هم د متعدي
 دنیا په منځ کې په راتګ و ښک
 اړیکو کې نښتی وو، او د فرصت
 یی نه موند چې خپل د علم، ادب
 تاریخ ته مخ خور واړوي اوس

مخکنې لړدې چې په مدعا
 کې ور لړدې دیوې خبرې
 ذکر لازم یو ام. یوه ورځ په
 یوه لوی محل کې زموږ
 د وطن مشهور لیکوال او
 نامتو مفکر ښاغلی صلاح الدین
 صاحبو قې چې په هغه وخت
 کې د مطبوعاتو رئیس و،

وویل: «هره وړه غټه خبره
 چې د هر لیکوال په مغزو کې
 لېږ لېږي ښایي چې غور پکې
 وکړي او قلم پښته شي کړي.
 ده وویل: او دا ځکه چې د دنیا
 د پری لولې لولې نظریې او
 مسلکونه په ابتداء کې

همدغسې وېږي وېږي خبرې
 وې، چې اکثرآ به ځنګو پرې
 خندل او پښتو به پر اوږد
 او پر لرغولي تاریخ لري

دا تاریخ دومره اوږده سابقه
 لري چې ممکنه ده چې د علم
 او پوهې لخوا نډان د دغسې
 خبرو په اړه دوه څېڅو مختلف
 نه شي او باسنده شي وکړي

کتاب و عده ئې هم کړې بده .
دده ناول کتاب نوم [طوفان]
دی . د دویم کتاب نوم ئې
[زوب وېشنه] ده او د درېم
نوم به ئې [آدم د پښتون په
حیث] وی کونړ ته پاک خدای

د پښتو د فلاوحي په باب یو
دغسې بصیرت ورکړی دی
لکه داروین چې به ویل ،
« زما دماغ د یو داسې ماشون
حیثیت پيدا کړی دی چې له
کائناتو څخه کلمات او
قوانین راغونډوي . »

کونړ ته د پښتو د فلاوحي
پټی غونډی په هر روز صورت
سره بیرته کپړی .

پښتو د زرگونو کالو
زېږده چې ملیونونه عام
ور بالندی داسې په منځ کې
کې پدې او د کپړې د انسان
د تاریخ او تمدن خورا مهم

او سر بسته اسرار په دی ژبه
کښې لاسوهی پرالېدی . او
لکه د پښتو د ځمکې په شان
د پښتو ژبه هم د ملونو او
جواهر وڅخه ټکه ده خو که

رښتیا ووايو نو د اسلام نه
منځکښې تاریخ ، ادب او آثار
پې د حوادثو سهلاب وېدی
او د اسلام نه وروسته پې له

له ورا په داسې برېښي لکه په نوره شپه کښې چې د برابري په کومه
هديره کې د کوم شهود په مزارچ یوه لنگېری حسین بخش کونړ غور
یا خپل د پاچا خان د کلمو ملګرو وڅخه دی چې د پښور په بار کې اوسې
دی یو زلمی دی چې په نوی علم او مطالعه مجهز دی د تربیت او پښتني
ثقافت د پختګي له خوا هم دومره کافي ده چې سړی ووايي د پاچا خان
د لاری ټینګه ملګری دی .

کونړ په خدای خدمتګاري یا په بل عبارت د لوی پښتون مجاهد

خان عبدالغفار خان په بل تلو باندې غو غو څخه باندې او قید شوی دی
سختی او نا حوالی یې کمالی دی او لکه و سپنه چې توده او په پلکونو
ووهل شي ، او سپنڅې قری لاسي او خالصه فولاد وګرځي ، کونړ
غور یا خپل دغسې شخصیت موندلی دی : پښتو ، پښتونولي او د پښتون
تاریخ د خدای خدمتګار و د مرام مهم جزه دی . ښاغلی کونړ په بند
اوزندان کې خپل ماغزه د پښتو په فلاوحي او تاریخ باندې ستړی

کړی دی کوم وخت چې د ښکلي او پوځ پښتون زلمی له یو اوږد بند څخه
را خلاص شو او پخواني سرخ پوش هسون بخش ټو د اېیره ئې د پښتو
د ژبې ، تاریخ او ژوند طلائې افتخار او لو به جوغه په سر لرله او د پښتو
ژبې یو ای مثال مجتهد او فلاوحي ستو ده په بنديخانه کې د پښتو
د فلاوحي په باب خپل تعقیقات څه څه لیکلي وو او چې خپلو ملګرو
او د پښتون او پښتو عاشقاو ته ئې وښودل نو هغوی ورته حیران شول او
اکثر وویل : د کونړ په لاس پښتو لخوا یوه ای مثله خزانه ورغلې ده .

د کونړ خبرې او لیکنې لکه مرعاری چې له سینده راوایستل شي له خبره
پورته پښتو ته راوړېدی ، او داته ورته هم پوهان د مرعاری په قیمت
قابل شول . د پښور په ښار کې د ځمکې کورونو ژبه هند کوده پښتو د
مجلس محفل او ادب ژبه ده ښایي چې د کونړ صاحب د ځمکې ژبه هم
کور ئې هند کواو د کونړ او محفل ژبه پښتو وی کونړ به په اردو او
د اېدا انګریزي کې ښه لیکوال وی ، مگر د خپلو لیکو او آثارو

د پاره پښتو خوښه کړې ده . دی پخپله اعتراف کوي چې زه د پښتو په لیک
کښې ښه نه یم . مګر بیا هم وائي چې پښتو زما مورده او یوازی زما مورده
د انسانیت د لویولو یو ټبر و او مورده نو ځکه زه به پښتو باندې پلي
ژبې ته تر ټیم له شم ورکولای . که څه هم پکښې مصلحت هم مضمر وی
ده تر اوسه پورې ښایي او دوه مستقل کتابونه نشر کړيدي د دریم

د مع با له

عصبی نظام

ما کینلو ژوند کوی چس لـ
دغی کیمپوی دستگاه محله پیدا
کیمپوی او تر کار وروسته نوله منځه
وزی داسی کرده فعالیتونه البته
د ثانی په پوزر مه برخه کینی

اجرا کیمپوی

سره له هغو گردو حقایقو چی
د اعصابو په باب کینی په لاس
راغلی دی خو ایا هم محققینو ته لا
په ارسوا ووله په مخ کینی پرا ته دی

چی تر اوسه پوری لی پرحل باندی
موفق سوی ندی . مثلاً له هغه
قبیله محله ارداد دی چی عراقی
نوی زو کړی ماشوم شولې سره
پوچی او غذا خوړلو د پاره آماده
وی .

که د عصبی نظام په باره کینی
موږ په مکمل ډول سره وپوهیدو
نو به موږ ددی خبری ته ور لږ دی سو
چی د عالم یو عالی محما مودی
حل کړی وی او دا په ارا معلومه سی
چی عمرنگه دغه د حیرانو
مجموعه د انسان په حیث سره دا
تر تیب نیسی حیسی د انسانی
وجودیت په ډول سلوک وکړی .

یو خوا استثنائی دورو محله
پسوله دربار اوسیا ست به
تری پالی وه بلکه زما ته دی
نځای ته را رسیدلی وه چی
حکومتونه ژبه نه کوله او
بد بد نسبتونه به لی ورته
کول .

دهیچا دا تمه نه وه چی
پښتو کینی به دومره لوی
صلاحیت او استعداد او
دومره رموز او اسرار پت
پرا له وی چی هغو د پېرش
خلو پښت کاله محکمینی
اغا به د پښتو خپلی ژبی ته
پام شو دخبر او کوږک ته
تنگیو محله ښکته پورته
پښانه دی ته را وولاړ شول
چی خپله ژبه دی د ادب ، علم
سیاست ، د قومیت ثقات ژبه
وهر تر وی . په دی باب کینی

هر اصول پښتون پسرجه
دا خسته چی اوس د پښتو
مقام د پرتو ولاړ وړتیا
داده چی د هېڅ قوم هېره
شوی ژبه دومره ژر په پښتو
نډه وریدلی لکه پښتو لن
پښتو د لیک لوست ، علم ، ادب
موسیقی ، سیاست ، کتاب
او دفتر ژبه لاسه چی د دنیا
دانته راوشنل ثقات او تار پتی
تحقیقاتو د غوښتل موږی
وگرځیدا

د کابل مجلی د ۳۸۵ کال د نور په
کله کی د جاعلی کوثر یوه مقاله
دوهنډو کش د کلمسی د
تعمیق په باب نشر شو پدغه
چی د پوره عالمانه او خورا
حای دی ده . په دغه مقاله کینی
د هند ، هندو ، سند ، سندو
انډو ، انډیا ، کش ، کش ، کش
کشور ، کشمیر ، کشمیر ، کشمیر ،
قاشقار ، کشی غره ، سلیمان غر
اوداسی نور وکلمه تو پا ندی
داسی منطقی مدلل او مثالی
بحث شوی دی اولوی لوی
نتیجی اخستل شوی دی چی
سری بی اختیاره ور پاندي
آفرین والی . په طوفان کینی

د کولر مدعا داده چی د
والو چی په تدقیقاً لوټا پنه
کاندی چی د آریین او این
پاټو بی ، لوهر لسی یا چا
منحکمی نظام ، تمدن او دین
منځه وو . او کوم شی چی
طوفان نوح بلل کوری
چوړ ته او منځه وړی او د گل سرخ

میله چی په مزار کینی کوری
او دار لکه د جنپو موله چی
په پوښور کینی کوری ددی
تاریخی اهمیت او نزدیوالی
وښی په دی کتاب کینی د
پنهور و کالو تاریخ ، تمدن
تهدیب ، ثقافت مهاجرانو
او روایاتو دغسی پنخوږ

ایستل شوی دی، او داسې نکات پکښې حل شوی دی چې قلب او عقل ورته د لا چاری نه تسلیم کېږي او هېڅ لاره نشي پيدا کولی چې ردیې کاندې ادي په عقل او نارینه خبرې اساد و د ا ثباتوی چې او مړی محل انسان د پامیر په لویه پیداشوی دی .

او همدغه شافو حواصتګی دهندواریا این دیو، اقوامو، نهدیو نو او ندا فتو نو دخاړو غو غای او غا انګو غی

بناغلی کوثر په «ژب ویش» کې خوراد لېسې، نوی او د تحقیق وړ موضوع کالی وړاندې کې دی زده دغه غواړم چې بناغلی کوثر دده په حېثو افکار و افغان د پات و نیم اوله بلې خوا دده نوی تحقیقات د ګوري او خدمتوله د ادب او علم ذوق مند او ته مخکښی کړم چې دوی پکښې غه والي .

بناغلی کوثر ایکی چې په ۱۷۶۷ع کې د فرانس «کور دوکس» نومی پادری او مړی محل له هندوستانه د فرانس اکاډمی ته یو خط ولېکي او په هغه کې یې د سنسکرت د لاتیني د لغاتو مشابهت او د ګریمری نژدی والي په باب تمصولات ولېکل . مګر دغه خط څه تاثیر ونه بخښلو او چا اهمیت ور لګر . دده د مرګ له مخو بیت کاله وروسته نورو اروپایانو لکه هرې، مکس میو، او هقنی او نور و د سرویلیم جولز

د سنسکرت د پلټنې په رڼا کې خپل تحقیقات چاپ کړل . سرویلیم جولز لومړنی اروپایی دی چې په سنسکرت کې لومړی معلومات لرل دده په کوشنولو په ۱۷۸۴ع کې د کلکني د ایشیاټک سوسائټي بنیاد کېښودی هو چې مرام لې د سنسکرت او دیورپ د ژبو مقایسه او مطالعه وه . د اووه د سنسکرت او داروپالې ژبو د (ژبپوهنې) لومړی رده

سرویلیم جولز د دغه سوسائټي په علمي مجلسونو کې یو وخت ویلي و چې د سنسکرت، لاتیني او یوناني په مخکښې دغسې یو مطابق موجود دی چې یو ژب پوهاند و نا علاجه ور مخی دی به اې کېږي چې وړایي :

د ادري واده ژبې د یو بیخ له راتو کېدای دي . خو متأسفانه هغه بیخ او مور ژبه اوس وره کده ده کتافي او کلتی اوزې یې پاتې پهنې زنده او پهلوی په باب هم دا خیال دی چې دا هم د سنسکرت سره سمون خوری لکه چې سرویلیم جولز ویلي و چې د سنسکرت، لاتیني، یوناني کتافي او کلتی ژبو مور پخوا مې شویده همدغسې میکس میولر هم

والې چې ما د سنسکرت د پوره مطالعې به مخکښی د اکلمات کاوه چې سنسکرت ژبه به بنیادی او د نورو ژبو مور وی، خو چې غورمې وکړ لورامعلومه شوه چې د سنسکرت ژبې مور یوه بله

داسې ژبه ده چې به هغې کې مادر ته (مور: MOER) والي خوا فوس چې هغه لن د دایا په مخ ته ده پالې ! مګر دا بیچاره کتان غه یو هېدل چې دغه مور لا تر اوسه ژوندی

او په قوت کې ده !!

د پورته خبرونه خودا غر ل لکې چه دهندواریا پالې ژبو مور مې نه ده ژوندی ده مګر دلته یوه بله کتاله پيدا کېږي چې ښه دا کوم غای او کوم غا غوی و چې هلته

همدی اری، یو لالېان لاتیني قوه و له نکات او کلتی ولسو له یو غای او پیدل چې هلته د اټول پوقام حسابېدو او یوه ژبه لې لره چې دهغې نه دغه پورته ټولې ژبې جوړې

دوی، او وړ پېړی !! کوثر صاحب د دغه کتالې پر پکړه داسې کوي، چې وایي: دمه یلادنه د سپړنې رره کاله مخکښی د اټول قومونه په یو غای او

يوهيواد گنې اوسيدل دغه ځای په ننگر مېلمه مېلې. حوله تحفه شاته
او پله و نو وروسته دومره حمره جوړه ده چې دا ځای د بلخ بادامچ او د
آمو د سرچينې په منځ کې نږدې د د خندان په حوالې کې کوم
ځای و. د کور په حمره کې چې که م ش د د وې او غور وړې ده
دادي چې دې وائي: د کوم وخت چې آريه هندو کښ غره په وروسته دادي
او په خپل محکمېښي او صلي نېاره يې کې د خپله ورو ورو ش او سره
يو ځای اوسيدل، هغه وخت دې ته اريه وې او کيدل. بلکه کوم
وخت چې دوي به مهاجرت د هندو کښ له غره خجدار او د سول او د ملت
نېاره و او له ۰ نو ځان يې په اريه سره پېژندلو، زموږ که د وائي چې
«داز ماد غوي ده او ورو دې ته يې په وې کيات کې په اثبات وروم چې
کوم وخت آريه د خپل اصل اوسېدو سره يو ځای داسې په وخت
اوسيدل هغه وخت دوي «په سول» پر سول PHILIN، فلسطین،
«پاکستان» «په آون» «په آون» «په آون» «په آون» «په آون»
کال له «کالت: I.L.T.» د اداو حوالې په علاوه ديالي حکمراني په
ورځو کې «په کان» و غیر نو موږ سره يادېدل ه خلاصه داده چې
کوم وخت و او وې، اې قومونه دي دې نسل په وخت په يو ځای کې چې
هغه يا بلخ يادېدل او سر در يې په محکمې کوم ځای کې و سېدل. هلمه
آريه به بلل کيدل. هلمه دغه دوه واده او طلاق و چې محکمې دي
شول، او تر اوسه يې آثار او نښې په پېژندو کې ښکاره و څر گندوي
آريه د هجرت په محکمې آريه به بلل کيدل. دا يوه تاريخي دېتاهېمې ده
چې د پر خلک ور بالدي مېتلاشوي دي. که نه نو د آريه دوه رې
محکمې کوم وخت چې په ناحر بار هغه په ش او حوالې کې پرته وې
(په ستون: پښتون په دې مه يادېدل او د خلک چې د اريه د هجرت په
محکمې له دغه ځایه دېسې نور وې ورو ورو دېدلي وې. او دوي په
خپل ټاټوبي سيمه وپايې شوي و او هيڅکله له خپل هېواده بهرې
الملي او نه خوړېدای دي.

که آر صاحب داني چې د سمير يا او اوسا ميا او په هندو کې او
کښې چې د کوم طوفان ذکر کې دی، هغه طوفان هغه دی چې
دانه په ناحر کې واقع شوی و، ځکه چې د بار سې او غندې (ه اړه)
چې وروسته آري «وېمار» جوړ شو د بلخ په علاه کې دې دې دې په
ځای کې وه. دغه چې دې په ناره کې دې کيږي چې د اوره سې
«حمه شيد» دې رېب الموح و دانه کې دې چې دې (الکرامه سار شيطان)
دېمه په دغه و دانه کې واره د دې ورو ورو ش او کوم نېدگان

چې ده پيدا کړی و، ټول او
نې و وړ
چې دغه واسطه سره حمره
دېمه اړه وې اري د حورې نو
د پاره سوانل نمر پريواته
حواله و امر دېد او دغه
سوانل په پريواته حوالې
دېمه پريواته لېمې دي. ۰
د افغان ۰ آريه او هندو
ارو: دېن دوه و نو موږ دې.
ساعدي کور وائي چې د
دېمې د تاريخ يو اړ وې.
دېس او سې په خپله يوه مقاله
کې لیکلې دي چې د هندو
کش غره په څو نه او مېرني
اسان ظهور کړی و کور
صاحب داني چې د احمره خلک
د وچه وې دغه دغه د اوس
لرغون يوه او د دغو غرو په
سمخو کې څه داسې اير د او
سک د پيدا کړې دي چې د
کېمېدوې نجران له محمې نې
عمر دې ورو کړ او نه رسيږي
له دغو خلکو د لاس نه راشي
چې دغه انساني آبادي
په اړه پخوا شروع شوي ده او
له دې څه په مهاجرت په شوي
دي. د افغان او لومړني
ټولني چې د سمير په نوم
يا د دود حصر مسيح د ميلاد
له شپږيم زره کاله محکمې
د خپل افغاني مو لده هجرت
و کړ چې دېمې اير نه

ایلمندونه او یجنی او کرمی
به په انځیر سره موجودوی
نوهیڅ شک بایدونکړی شی
«قدیمی پښتو» چی دنواو
هندواروپائی ژبو مورده
اوپه خپل ژاړه کورکښی
پاتی ده. هغی دی خپل
پخوانی شان او شوکت
ساتلی وی!!! کال

دمرواندپولوونه
غوره ویناوی

دلوه والی او نرقی لار
په مهنسوی امور وکښی د
وجدان په ندا سره ده که ده
تاریخ پانی وکتوری لاسو
تاسی په دا راسره ومنی
هیڅ قوم پوله کاره غځه
ولوی نه ای ته لسی رسیدلای
او هیڅ ادعا بېله عمله بی
دجوش و خروش غځه په
دکه دنیا کښی دقبله دود
نده لجرای ښکاره کړې ده
چی دتاریخ لویو حوادثو
هغه قومونه چی د کار
پرقوه لی لکبه کړی وی
ندی مات کړی او بایدکار
وشی او سړی مخ ته ولاړشی
نردی لوی به شرمندگی
لښته چی سړی گناهکاروی
او خپلی گناهوی به بی
پروالی سره اجسراکوی
نویښی وکړی چی ددی
غفلت سره به وویښی او
بیا به کت ساز نکړی.

اوسکاټلینډی پوری و غفلول، اودنویوب غاړی لی نری واخیستی.
اود کسپین دولس دریمه پوله «دسلاوی» په نوم یادپوری دی دلی
قطب پلو مخه کړه او په روس لی قصبه وکړه اود روس به ایریا
پولینډ، او هیمیا اونسور و تحابونه ولال. په یونان «هلاسی»
قبیلې قصبه وکړه.

په اتلی او جنوبی یورپ یوی ملی دلی خپته واچوله او
دعنه میشت شول. البته هغه پوله چه له ابتدا غچه جنوب مشرق
ته روانه شوی وه له هندو کښه واوښته او تان له لی آریا ویر او
دایاسیند په ښکته پورته کښی میشت شول. دآریا د انشهاب پورته
دوه نظر پو کښی اوله هندوستان دیوزوږه مورخ پروفیسر ایشور
داس ایم، ای ده اود دوه د یواښکریز ژبپوهان د ایم جی، او ایم
ای د تحفیداتی نتیجه ده. مونږ ته دغه دویمه سمه ښکاری، تردی
وروسته ښاغلی کوثر ددی خبری سپیناوی کوی چه په اهر کله
چه پښتو دهند اروپائی ژبو مورده اودا غځه کیدای شی چه
پښتودی په اوه اته زرو کالو کښی خپله اصلی بڼه ساتلی وی؟

دی والی زه هیڅکله د انشم ویلای چه دغه انشمی پښتودی هماغه
دزرگونو کالو مخکښی پښتووی. مگر دومره ویلی شم چه په دغه
موجوده پښتو کښی د قدیمی او پخوانی پښتو نښی او نښانی په
غوره فکر او تعمق سره اود مرولاس ته راتلای شی. دی والی زموږ
په موجوده پښتو کښی دهندو اروپائی داورو ژبو غځه ریات
صلاحیت موجود دی چه دهندو اروپائی ژبو دمور زیانی لښی
علامی او کړه وړه دی موږ ته په لاس را کړی. اودا به هم بیخایه
نه وی که موږ همدغی پښتو ته دهندو اروپائی ژبو مور ووايو
ځکه چه دمور په کور کښی همدغه ژبه پاتی ده. دغه المغه کور پسر
او فلانوجی په اساسونو د پخوانی بنیادی «پښتو ادبی» پته په بڼه
شان ورکوی. اودا ځکه چه ژبی، عادات او رنگونه هغه وخت
بدلیږی چه په جغرافیائی محیط کښی تغیر راشی. مگر تر کومه
حده پوری چه موږ پوهیدای شو دهندو کښی او پامیر د ساحی او
لمنوی جغرافیائی وضعیت کښی څه پیر تغیر نه دی راغلی. هماغه
واوری هماغه بارانونه. هماغه لوی عروونه او هماغه سیندونه،

د سپر ژباړه:

د انسانانو بيل نژادونه څه ډول تشكيل شوي؟

که موږ د بشري تاريخ وپاڼو ته ځو، نو د اولاد په راتلونکي څرگنده شي چې د پخوانيو انسانانو ژوند د سيمندونو او درياوو په غاړه کښي تېرېدلی او د زمانو په تېرېدو سره د اقلېمي شرايطو د اېډا پاتو سره سم لې و ژوندانه په مختلفو چارو کې د استېلاچ له مخې پر مختلفو کچه حاصل کېده. دوی لومړي کښتگرې ژده کړې او د هوانا نالې و خپلې کچې ته پورته کولې. کچه او اولاد چې د منځنۍ پرمخ

ژې پوښتي، سور پوښتي، او د منځني او تور پوښتي نژادونه سته. په واقعيت کې په آسالي سره لسو کولای چې د منځنۍ د منځ پوله خلک پر دغه ځلور و نژادونو باندې ووېشو. د منځنۍ چې

د زمانې په تېرېدو سره د انسانانو مهاجر توکله کېله نژادونه هم يو د بله سره ځې شوې چې اوس د اير خلک په مشکله سره ديوه سړي نژاد خپل ځان ته د اولادولای شي.

پوهان عموماً د انسانانو

جمعې اندازه کوي او د دغه اندازه کولو له مخې کولای شي چې د هر سړي، نژادونه پېچلې کړي. د منځني ډول نوري، اېلي لاري هم د نژادونو کولو پاره سته. اوس پورته دی موضوع ته راگرځو. څرنگه چې ټوله انسانان ولېږي انسان پوښتي ادم (ع) ته تېر کوي دغه بيل نژادونه د منځني او غلې او اولادونو له منځنۍ پرمخ دوهمه زيات نژادونه سته او بلای هو چې يو آلماني و چې په يوه نور پوښتي سره پېچلې تېر کړي. د منځنۍ آلماني سپين پوښتي او د اېل تور پوښتي دي.

د آلماني ورېښتان کم رنگه اولوی دی مگر د تور پوښتي ورېښتان تور او ښېدی. او د منځني ډول دوی د ځان په پوښتي انسان سره زيات فرق لري، علاوه پردې که موږ د اير تېر شوي يوه سړي ته اړه ولاده وي د هغه اولادونه رنگ او پوښتي کې د ايری نېغې موندلای سو خو بيا هم ځينې دلايل سته چې اوس به لې ذکر کړو. د اير گنده خبره ده چې ټوله انسانان د منځني کونډېک ته اولاد دي که تور پوښتي دي او که سپين پوښتي، که سور پوښتي دي او که ژې پوښتي، خودغه نژادونه چې اوس لې موږ

مشاهده کوي د هغه ورېښتي تېرېدو دي چې د پخوانيو انسانانو په اولادونو کې د طبيعې او جغرافيايي او ضاعو او د منځني شرايطو د پېچلو او توکو په نتيجه کې منځني او غلې د ايو طبيعې امر دی چې هر ژوند کړي چې په يوه محيط کې ژوند کوي مجبور دی چې يا په پخپله د محيط سره سازې کوي، يا به محيط ته تېرېدو کوي او بېله دې د دوی حالتو له مخه لې ژوند پر خپل حال نامکون دی نو کله چې لېږي انسانانو د منځنۍ پرمخ په مهاجر توکو لاس پوري کړ او د منځنۍ وېلو وېلو سره په نالې کوچ، خروج، کړ او په وېلو وېلو پر خپلې کښې لې خپل ژوند تېراوه او هرې لې چې د اير هر ځای کېږي ژوند کاوه د اقلېمي شرايطو په لحاظ لې د هغه ځای د جغرافيايي او طبيعې محيط سره به لې حتماً سازې کاوه چې د هغه محيط د تاثير، نتيجه کې بيل نژادونه د رنگ او پوښتي اساس پيدا

شو.

لوی خیال

رسان

زړه تڼه !

آزما دغم زخمی زړه !
 وده هر ډول زړه - لوی زړه !
 چې دژوند په دام می اړه کړی دویږی برخی تانه در کړی
 ژوی آل په پراشالی کښی په تور تم د حیرانسی کښی
 په هر آن کښی دژوندون ستا لوی کمری شو! خون ستا
 ستادی غم شې مزار کړېه !
 آزما له شـو حبه ډک زړه !
 د بیلون پراور کس پوی لکه شم سوغیږی دپیری
 اوردی واخلي زلند می ستا دا دهر دم ټاکامی ستا
 هر مطلب درته عشا شو منځ دی یو مخ پر جماشو
 آرتورو ویو غو غو غی !
 کلوی خو دژوند تر وانی ؟
 ته دی وکس په بنادی مخه په دې ژوند کښی آزادی مخه
 ژوندون مه بولی دا غم دی قضا بول لودی الی - په دی
 هر کړی پاس و هر مان دی مسمی دژوند ارمان دی
 آدسوز گداز کوغیږی زړه
 آزما غو غو غی - غو غو غی زړه

په حجاب گل

کله ستاسره ميايي کړي د مډلاب گل
ستا له غرمه مخه گرزي په حجاب گل
د گل غوړونکي دوران دي خزانوړي
له پالنه غه د لمس المري تاب گل
چي ددوي د ډگرسي چپاو پر راسي
په ابداره کتله کښي شي کباب گل
د سر سرد پورحمي لي پايي نوي سوي
نن د دوي ميا پوده د مرگ په خوا ب گل
د نوکالو په چپو لي غوغ قلم کي
پو نفي چي عمر تير کي په عذاب گل
د گل چيري زده خبري چي لي وکړي
د بلبل د سواله غه ورکړي جواب گل
ستا شکلاته مډلاب واپه سچدي کړي
د ښه مخ په مقابل کي دي سراب گل
له په ستاده ستو سترگو کيف پيدا کړي
که د ټول جهان وچني شراب گل
زه د شيدا» پر هغه گل باندي شيدا سوم
چي په سر کښي دي ستا پلي د کتاب گل

بناغلي «منصف»

فرياد

روغ زړه گي مي هغه چا کي ټو کي ټو کي
چي لي خبري پرجهان دنياست کو کي
پر ميدان د امتحان په ور بنکاره کړي
په صندوق کي د خنکر زړه ټو کي ټو کي
ياو شتلي زړه په هيڅ کله روغ نشي
طبيبان کله لي په سل محله وړو کي
په گرم لي علاج وکړه مهربان شه
د دواړو چاره لي شته ستا په دارو کي
دهجران رنخور په هغه صحت مومي
ممنوعه که د وصال وعده پرېو کي
کامرالي به په نصيب دهغه جاوي
چي وغان ته لي بدلي وي ملو کي
د دوسر د داراجسادې تير چارشي
عظمت ته لي دوي لاسي وېرو وړو کي
داسنېل وکل ټلاب دي لاس تر غاړه
که ديار پر سپين زنج د ژندو شو کي
يا به خو وکړم د زړه سر ستا په سرو وځونډو
يا به خاوري کم په در کي ستا هيو کي
د جهان لکه زندان هوو (منصف) ته

شته عجيب غوندي تاثير ستا په جادو کي

زنده کي دي نور غه نده	د نورو مو او مجموعه ده
واړه در ددي درمان نشته	هيڅ دي (کړي) ته پايان نشته
دغم ژوند غه په کار ندي	لدي ژوند غه رگه په پرېنه دي

ولي مالگي د وړو وي بيا

(چي اپ)

پر پرهارمي د وړو وي بيا

سر تر پايه درد داغ يم	بس د سرو وينو اياغ يم
غه غندي دا خواشيني مي	دغه ټول او پریشاني مي
ما منلي دا خواوري ده	دا دمينسي بيماري ده

آيات ښايي هيڅ بسوته

خاص بيا وېر (مينوزي) ته

ښاغلی محمد علی «خواجہ»

د مینې لېونی

زړه می لېونی شو لېونی ګرغی مجنون سره

اوښکی می سیالی کړی د قلمزوم او د جیجیون سره

اوښکی می بهیږی که باران د ښو بهاردی دا

وینې می د زړه دی که بیدیا کښی لاله زاردی دا

ستا ښالسته مخ دی که د سرو ګلو ګلزاردی دا

خدای دی نظر مکره هفت رنگی لباس ګلگون سره

زړه می لېونی شو لېونی ګرغی مجنون سره

ستا د عشق صیقل سره می زړه مصل کړی دی

ستا د مینې درد سره درمان می بدل کړی دی

ګفت د پیر استاد باندی د عشق می عمل کړی دی

شومه لېونی ګرغی د مینې د جیجیون سره

اوښکی می سیالی کړی د قلمزوم او د جیجیون سره

زړه می ستا د ښی او پاکې مینې مظهر ګناه بوله

سترګې می و خپل ښالسته مخ ته نظر ګناه بوله

خیال می هم دخپل عشق د پاره ګذر ګناه بوله

زړه می دی در کړی د وفا په کلک تړون سره

زړه می لېونی شو لېونی ګرغی مجنون سره

به چی تی د حسن په جهان کی د سلطان په شان

زړه کی د «خواجہ» تی داسی جوړ لکه ایمان په شان

مخ ته دی ولاړ په تحویر دی د حیران په شان

سرتی د تلوم در ته لښ ایښی د زلگون سره

اوښکی می سیالی کړی د قلمزوم او د جیجیون سره

لیکونکی [۱]

ښاغلی نعماني

ښاغلی نعماني

محترم مولو ستونکو موږ
خپل پو ملگري چي اختر
محمد نعماني نومېري تاسو
ته در پيو لو ښاغلي نعماني
چي غنم رنگه کشمې پنه
لري دري غلو پنه کانه
پخوا د کندهار د ښار د
جنوب په غلور کولو متری
کښي د پخ کار پز د کلي په
پوه علمي کورنۍ کښي
زېږېدلی دی د پلار نوم ئی
علامه اکبر او د لیکه نوم
لی علامه محمد نعمان دی
چي د دري پښته څخه ملازاده
دی په پښته کلمې کي یی
د تعلیم په زده کړه دخپل
پلار تر نظر لاندی شروع کړی
ده لکه څنگه چي ده، کر کتر
څخه معلومېږي نعماني
ورور د ژوند ليري لوی
او ژوري تودی او سړي
نیدلی او د پوره وخته د ژوند
د ستونزو مشکلاتو سره متعام
سوی دی د پیر اي وسوله لیکو
او پیچلاره کیو سره نعماني

ښي او کښي لاس لی لانه
پېژندلی چي د ژوند د کار
اوزیار د کړنه دخل سوی
دی که څه هم په دغو وختو
کي دی دمور او ور و نو تر
سر پرستی لاندی و خو لکه
دی چي وائی دخپل ژوند
دغسې جریان څخه راضي نه
و او دیوی مجهولي لیک
مرغی آښدی په لټه کي
هر غږیدی.

دغه احساس ښاغلي
نعماني دی ته مجبور کړی
چي د پلار لیکه پښه پر یو دی
او د کتابت او دفتر داری په
زده کړه بوخت سی چي په
نومړي امر کي دیوه عریضه
لیکونکي سره شاگرد سوی
دی ورپسې ئی بیا په مسئولیت
کي شاگردی شروع کړی ده
چي څه موده وروسته بیا
په هغه محای کي لیکونکي
بیا د عسکري مکلفیت دوری
تر بشپړ کیدو وروسته د
کندهار د پراسپورټ د
اتحادیې په موسسه کي د

خپل په ژوند کي د انکشاف او
پرمختګ لاره تعقیب کړی او د
زمانی هېڅ ډول بندیز ولودده
لار خنله نه دی هر غږیدی دهغو
کسانو څخه دی چي خپل محانت ئی
په خپله روزنی دی زموږ دغه قلمی
ملگري ته د ژوند په دوره کي د پیر
مشکلات ور پېښ سوی دی او ده
دغه دیندی د نوموړي د پلار د
مرګه څخه شروع کيږي ښاغلي
نعماني لا (۱۳) کلن و او په اصطلاح

ایکونکی به حیث شامل شوییدی بیادکندهار به بنار والی کی مؤطف سوی اوس دوپړود
 صادراتی شرکت د محاسبی و مدیر په حیث کار کوی .
 ده (۱۲) کاله به جوړاوه کړیدی بیا علمی نعمانی یو محبوب سړی هم دی کله چی دده سره په
 مجلس او صحبت کی مشغول شی دده ضمیر د باکی او باطنی صمیمیت څخه پوهیدای شی .
 دی سرایره پردی چی د شخصي ژوند او فردی اخلاقو په لحاظ د ارام ایڅرځه سړی
 معلومیږی د اجتماعي مایلواو اصلاحی انکشافا تیره زیاته علاقه لری د معارف پراختیا
 او تعلیم د هیواد د نیم لکړنیا و تکمیل او اجتماعي نو اقصود اصلاح لوی عامل گڼی .
 زموږ نعمانی ورور د خپل همدغه اجتماعي قوی احساس له مخی دویسند گلی او ایکوالی
 سره هم علاقه پیدا کړیده او کله کله خپل تاوده احساسات د قلم په څوکه باندی راوړی .
 دی سرایره پردی چی ښه اثر او نظم لیکي یو ښه د ستان ایکونکی هم دی چی ډیر واقعی
 داستانونه او خیالي نکلونه په وجود راوړی اوله ډیر وکلور اهیسی ددی ځای له خپرو نوسره
 قلمی همکاري کوی که کله لیدل کیږی چی ددی داستانونه تر اړ پدی رنگ لری .
 ددی له آثارو څخه :

د اجتماع په عدالت کی انسانان هغه دی

چی پر لوسن و ملک زین پدی محبوبان هغه دی
 چی په اخلاص سره خدمت کړی ښه خاصان هغه دی
 چی ځان چمتو کړی په ښه لوټ سره خدمت ته و کام
 یوله شپې غه لې منه لسه انسانان هغه دی
 چی اوله د منع کسری د علم او عسرفا له څخه
 وروسته پښمان پر خپلو کړووی بد گمان هغه دی
 چی په درو کالو کی سم نشی لفظ و لږخ اولوا
 د بنار والی و کیلان لسه دی لیس ماران هغه دی
 پیغلای چی کښنوی په کور کس دیسو د پاره
 پدی ښه پوهه شرمونیان او خوښواران هغه دی
 چی په ظاهر کی لباس سم وی هم ښه شان و عنوان
 چی وی مضر و جامعی غټ شیطانونان هغه دی
 چی په ملت کی مزخرف رسم و رواج خوښوی
 ماضی پسند مشران او بناماران هغه دی
 د ترویر لومه چسپي لیا ښی د شهرت د پاره
 خلک د سمی لاری باسی گمراهان هغه دی
 کوم چی په ژوند او مړینه پادشی په لوه نوم د اسلام
 د اجتماع په عدالت کښی انسانان هغه دی
 د نعمانی والی د اشعار مشاعری د پاره
 کی سترگی پټی کړی نو سهو و ادیبان هغه دی

د عبدالصمد نصرخواه ژباړه

ارسطو او د هغه فلسفې معضلې

سره ياديدی یو مکتب
تاسیس کي او هلته ئی د
فلسفې لوست ورکاوه.
غرنګه چې د ارسطو
فلسفې مکتب د (ایکله لون)
د نجر جګاه په محله کښی و
نو ځکه د ارسطو مکتب د
مشايه نو د مکتب په نامه
يادیده خو ځنی يادغه
مکتب ددی له امله د مشايي
مکتب په نامه بولي چې
ارسطو به وځپلو شاگردانو
ته د فکر ځپدنې او حرکت
په وخت کښی لوست کاوه
ولی د ډيرو محققينو په
وړاندې لومړنی احتمال
صحيح ګڼل سويدي.
دغه لوی او لومړی استاد
تر ډيرو ايجاداتو، تفکراتو
فلسفې قيمتي آثارو
وروسته د اوبه په جزيره
کښی په دی لټ سره چې د
نبي و خدايانو ته اعتقاد
نلري په ۳۲۳ ق م ميلادي سنه
کښی د ۶۳ کالو په عمر مړ شو
د ارسطو فلسفې لوست دوه
ډوله و يولي علمي او بل

ومېنډله کله چې سکند د پلار
پر ځای کښينا ست نولي په فتوحاتو
پيل وکړ ځنی والي چې پدغه ټولو
سفر او فتوحاتو کي ارسطو د
سکندر ملګری و کله چې بيرته
وطن ته راوګرزي پدی نو د لويشتو
بولوی کلکسيون لي مرتب او له
ځايه سره يووې چې وروسته ئی
د (حيواناتو د تاريخ) په نامه يو
معروف کتاب وليکي مګر ځنی
محققين په دې عقيده دي چې
ارسطو پدغو سفر او کښی د
سکندر ملګری نه و سکندر پخپله
د خپل استاد د ښوونې سره سم
د ارسطو له يو کلکسيون مرتب کړ
او سم د لاسه لي ورته ليږه او
ارسطو د دغو ايکنو له مخی د
حيواناتو او نباتاتو په برخه
کښی په پراخه پيمانه معلومات
حاصل کړل.
د تاريخي قرائنو او ښو څخه
داسي ښکاري چې ارسطو د
سکندر سره د شرق په جګړ او
مسافرو کښی ګډون نه درلود
او په ټولو دغو وختو کښی په
آتن کښی و او د نجر جګاه په
محله کښی چې په (ایکله لون)

ارسطو د مېندونايي د
الساوريه کلي کښی په سنه
۳۸۴ ق م ميلاد کي زېږېدلی
دی د ده پلار نیکوماک
نومېری چې د هغه وخت
د مېندونايي د حکمران يعني
(فليپ) مخصوص طبيب و
ارسطو وروسته تر هغه چې
لومړنی علوم ئی د خپل
پلار څخه زده کړه په ۱۷
کلنۍ کښی د اتن وښار ته
راغی او هلته د افلاطون
د شاګردانو په ډله کي شامل
شو او پوره شل کاله ئی د دغه
استاد علوم تعقيب کړه او
وروسته ئی د افلاطون
ښوونځی يعني د فلسفې
آکاډمي ئی پری ښووله او
ځانته پخپله د مکتب او فلسفې
خاوند شو غرنګه چې پدی
وخت کښی ده علمي اقتدار
او فلسفي شهرت پيدا کړی
و نو ځکه لوی سکندر چې
۲۰ کلن و د ده ته دروزنی او
ښوونې لپاره وسپارل شو
او همدغه سبب و چې ارسطو
د فليپ په دربار کي لار

لی باطنی و چی اختصاص
نی د فلسفی پر شاهکردانو
اچې درلوده .
ارسطو پر کتابونه چی

وروسته به ذکر هی تالیف
کړل دغه کتابونه ده پخپله
نشر نه کړل او دیوی وصیت
نامی له مخی لی و خپل
شاهکرد (اوفر است) ته

پرینودل اوفر است بیا د
ارسطو او خپل ایکلمی
کتابونه و یوه بل فیلسوف
نه چی (له) نومیده پرینوله
خو وروسته دغه کتابونه د
وراثت په ډول و نورو نابوهو
و کپړ و ته ورسیدل چی د

هغوی له خوا په یوه کوښه
کی کښېښودله شوه .

تر ډیرو کلو وروسته
دغه کتابونه دیوه مستعد
سړی له خوا چی (ایدایکون)
نومیده را نیول شوه او د
ترهیم وروسته لی غو زهره

مستفیدین و کمارل چی
نوی نسخی و کمبود و محایو
ته نسخ کړی خو بیا هم دغی
نسخی له خطا خالی نه وی

په هر حال کله چی (سیلا)
درومادیکنه توراتن و بیوی
نود (ایدایکون) کتابخانه
لی مصادره کړه او ټوله

کتابونه لی روماته یووېل
(رودسی اندرونیکوس حکیم)
هم هلمته لایه داستاد پر آثرونی
غنی اجمالونه او لومړی جلد
اضافه کړی او نشرلی کړه خو
که د ارسطو و ډیرو او متنوع
عالیه مسائلو ته چی بدغو آثرو

کښی ذکر شوی دی ژوره کتنه
وسی نو حتماً به د حکم و کړه سی
چی ارسطو د پنځو انیو متمدن پرینو
او بوهو علما و مخه و .

د ارسطو کتابونه تر هغه حده
چی زموږ ولاسوته رسیدلی دی
په لاندی ډول بنودلای شو .

(۱) منطق یاد مقلون مجموعه
چی اورکانون او د روح مبحث
دی .

(۲) د طبیعیه حکمت دی چی
په آسو جلدو کښی د طبیعت د
مختلفو مسائلو مخ پر نه کوی او
د سما مبحث په ۳۸ جلدو کښی

دی د حیواناتو تاریخ و نباتاتو
مبحث یو یو جلد دی .

(۳) مابعد الطبیعه ۹۴ کتابونه
دی .

(۴) د میکوماک اخلاق د (ممودم)
اخلاق سیاست یا اقتصاد او
جمهوریات .

(۵) ادبیه قواعد او شعر
یو یو جلد دی خو د دغو کتابو
مخه د اورکانون کتاب ډیر
شهرت لری ځکه د اکثر و منطقی

کتابو او استفاد هم دغه اثر
دی .

روح علم او منطق
د ارسطو په نظر کښی !
د ارسطو په عذیده بشری
معلومات دوه ډوله دی یو

هغه دی چی بېله واسطی
په مستقیم ډول د حسی تجربو
له مخی حاصلیږی او بل په
واسطه سره دی چی د قیاس
او محاکمې په توگه منځته
راځی خو کوم شیان چی
په احساساتو سره مستقیمه
حاصلیږی هغه جزای دی

او کلیات په ۱۱ بال الوسطه سره
ادراک کوو . بشری معلومات
له احساساتو مخه شروع او
ورور و کلیه معلوماتو
ته رسیدی او هغه نتیجه چی
چی له دغو معلوماتو مخه
منځته راځی په منطق و سره
را ایستل کیږی . او هغه

لاری چی شبیه حلیه تونه
له حلیت مخه بېله وی هغه

منطقی قواعد دی یعنی
منطق د علم آډه او تجربه
د علم درا غوښه ولولپاره
لازمی ده علمی ترکیبات او
ارکالات په منطق و سره
نهمول کیږی ځکه چی د
منطق و علم قواعد او قوانین
اثباته وی نو ځکه د مفاهیمو

غیر اثباتی قابل مستند وی
له چیری داسی نه وی لو
ثبوت دوی دلائلو به هم یوه
یا انتهای سلسله تشکیلاتی
او له عمده څخه به هیڅ (په)
ولاس نه به راتلی .

د ارسطو منطق پدغه
په (له) ترکیب شوی دی :

[۱] مدولات

[۲] بیانات

[۳] تحلیلالات

[۴] موضوعات

[۵] محکمه

د ارسطو مدولات په لسو

پر جو یا لسو مدولو ویشل
شویدی چی دغه عمل د افکارو
په (له) بله د تمیز او انفریق
لپاره په پرگنور دی .

لس مدولې پر دغه مطابق دی
جوهر، کمیت، کیفیت،
نسبت، مکان، زمان، حال
تصرف [ملکیت] فعل، انفعال
دمدولا نوسره د کلیاتو بحث
چی د اور، مکانو سره ربط
پیدا کوی هم اضافه کیږی

او کلیات عبارت له جنس،
نوع فعل عرض او خاصه
څخه وی ارسطو نوع او
جنس یو ځای مطالبه کوی
او د هغه فرق د تهریف په
توکه بیان وی او ویلی دی

چی عرض، جنس، کیفیت، خاصه
باید مطابقا په یوه کسی ددغو لسو
مدولو لاندو موجودی څخه یوه
جمله چی ددغو څلورو عنصر و څخه
تشکیل شوی وی هغه به حتماً کیفیت
جوهر یا بله هغه له دغه لاندو څخه
افاده کوی .

بیانات باب متعلق پر قضیه
وی او قضیه پدحال ذات کی د بیانات
له ده

د تحلیلالاتو او مراسی قسمت
قیاس او وروستنی قسمت لی
اثباتی مسئلې شرح کیږیدی او
ددغه باب په یوه حصه کی وی

انسان یوازی د استقرار او اثبات
په وسیله سره شی زده کولای شی
استدلال خبری و قالعو څخه ده
او اثبات هم د استقرار په مایه کی
د کلیه مبادیو څخه منځته راغی
او د اچنی وی د قسمت تحلیل بلل

شویدی سبب لې دادی چی ویسی
مرکه عناصر په هغه کی تحلیل
کشف او ارائه شویدی. و هر باب چی
د موضوعاتو عنوان لری په هغه کی
بیاد احتمالی او مفروضی دلائلو

بحث نه یدی خود بحثا کمی باندی
فصله دی او هغه په دریم فصل
کی د منطق، علم او همدو می حالات
درج او ځای شولده لپاره راجی
دمدولا او موضوعات ویندنی او

بیان موضوع حکم دی خود
کتاب نوری حصی د استدلال
او قیاس څخه بحث کوی

د ارسطو نظریات د انکر
د طرز په کلیاتو کی متردده
دی او بالعمکس وای چی

تفکر د محسوسه آشیایو څخه
په الواسطه و بالا واسطه هم
نشت کوی او دده دغه نظریه
پدغه باب کی کامله یوه

احساسی نظریه له فلسفې کیږی
څکه په عین حال کی چی دی
هر شی له احساساتو څخه

منځته راوړی منکر عاقله
بیا د حساب د مبادیو څخه
بولی او هغه ته یوه خصوصی
وظیفه هم تخصیص وی .

د ارسطو په عقیده روح
د بدن څخه خارج موجود
دی خو ددی لحاظه چی

لومړی گمان دی نو د وجود
څخه بېلولای له کوی او
منحصی جسم هم مقدم تره

دی په ال عبارت روح د ژوند
لومړی فاعل دی او په وجود
کی چی هر څو مړه وظیفی

موجودی وی په هم هغه
اندازه (الطبیایا) هم موجود
دی خو یو ددغو (الطبیایا)

څخه دته لو بوالی او مر او طایت
باندی (اور بیا)

د الماسو اصلیت او ماهیت

لومړۍ فصل

د دې پری د سکر و او الماسو د تر کبې اجزاو
 فرق المزل به تاسې پوله د حیرت په ورته کبې
 و اچوی مگر هوښ کوی چې حیرت و له کي د
 دانځي ورځي مدقق پوهان دادوا ده پوه ماده
 اود کار بن دوه صورتونه لې کفې د قدرت
 کارخانه د دوی دهر پوه تر اېب تر حېاي مشأ
 لاندې جلا جلا په مخصوص ماحول کبې کوی
 تر هغو پوری چې یو کویله (دې پری سکاره)
 اوبل الماس کبې د اقیمت داره جوهر (الماس)
 اوله پلا د فرالسي پوه زبردسته عالم چې (لواز)
 نومېدی اېمېل او نړی ته لې دهغه پت اسرار
 مگر کمد کړه . مگرانو لوستونکو او محترمو
 مسلمانانو نو د نړۍ په ټوله محققین د خپلو علمي
 اوساېنسي تدقیقاتو په لار کبې د مسلمانانو
 پخواني علما د تحانو لار ښوونکي او استادان
 کفې او پردی باندې قایل دی چې (د عربو حکما
 د دې قیمتې جوهر د اصلیت او ماهیت لمړنی
 مکتب مشهور دی)
 زه پدې محای کبې د مثال په توګه د
 (د اولد انطاکی) هغه تحقیق چې د الماس په
 باب کبې لې کړې پدې دوه له مشهوره کتابه څخه
 (چې تذکره اولی الباب الجامع للموجب المعجائب)
 نومېږي د مثال په ډول را نقلوم
 انطاکی لیکي چې د الماسو اصلی ماده

د صاصی وی فرانس جان سن پخپله د کشری
 کي هم دده د قول په تالېد کبې لیکلې دی چې
 د صاصی دوه ډوله دی یو لې سپون او بل لې نور:
 الممي، قصدير، او نور د سپنو الماسو له جملې
 څخه صرف اېار، او شوشن نور الماس دی.
 په پنخوا زمانو کبې ځکه چې دې پری سکاره
 لېر کاځت وه نو لدې سببه څخه انطاکی د هغه
 اصلی ماده د صاصی اسود څخه ځنډه .
 په ابتدا کي پانسلان له همدغې مادې څخه
 جوړېدل نو له همدې امله عربو پر پانسل بالدي د
 قلم د صاصی نوم کښېښودی . پسته دې پری زمانې
 څخه بیا له کر لیايت څخه د پانسل جوړېده رواج
 شو .
 کړیایان د درنښو د پری ته وائي چې له [۹۵]
 برخو څخه بیا تر سلو برخو پوری کار بن لری
 د فاصل انطاکی د کتاب عبارت چې د الماسو په
 باب کبې لې لیکلې دی دادی .
 (ماس با المهدله معروف من نفوس الاحجار
 تكون ذیكون ذهباً فعاقة رطوبه «غایضة»
 وحر مفرطاً فاشد یسه و مادته رصاصه و موضع
 الهندی منه سر لندی)
 د انطاکی پو رتنی بیان دېر جامع اود
 تدبیر وېدی که څه هم مختصر اود دې جوهر
 پر تر کبې او تګون باندې لې لېر رڼا اچولی ده

﴿دریم فصل﴾

دالماسو کان

دلری داقیمتی جوهر
یادغروپه هسکو ککریو کی
او یادمخکی په دندنی برخه
کی منکوین کیری کله کی
آوایی د سندولو په ژورو
مخایو کینی هم میندل شویدی
هغه وخت چی دغروپه سر و

بانندی ژورو بارانوله
ووری او د مخکو د اجتماع
مخه شیلی جوړی او د کینی
و خواته په شرشر ا بهدو کی
شی داقیمتی جوهر (الماس)
د پورته مخه د مخه سره را

کیل او دسیندو په اعماقو
او وچو رینکو کینی کی و
غورموی کنه اصلی دتکوین
مخایونه خولی د خاورو او
آیرو طبیعی دی دهند با پر کته
مخکه چی د هر رلکه

جواهراتو منجمع ده دالماسو
په کانسو له لری ټوله
مخه مین پدی بانندی قایله
دی چی داقیمتی جوهر
(الماس) لمړی وار په هند
کینی مندل شوی دی چنانچه
شاعلی (پلی) چی تر حضرت
عوسی (۷۹) کاله وروسته

دی جوهر ته په انگلیسی
(Diamond) په لاطینی کی (ایو مس)
په عربی کی (ماس یا الماس) او په
چینائی (چولسماک) او په لنکائی
ژبه کی (بحرم) او په سانسکریت
کینی (بجر) ورته والی .

﴿دوهم فصل﴾

دالماسو سخت توب

دمخکی د مخ تر ټولو شیانو الماس
سخت او کک دی که تاسی بود
الماسو ټکرو اخلی او پر فولادی
سندان بانندی کی د فولادو په سټک
په هر محوره فوق العاده قوت

سره ووهی که مان کوم چی سټک
او سندان په لاد کاره ووزی
مگر ددی فز دټوټی پر مخ بانندی
په دمویک په ټول خال لا پیدا کی
نو هغه وخت په کی صلابت او

ټینګوالی تاسو ته په تراخه کندی
شی مگر پدی ورځو کینی مخی
ساینسی پوهانو د دی فلسف د
ماتیدلو طریقې په مختلفو

کومپاوی ټولو سره بیله ضرب او
ټکولو مخه میندلی دی دالماسو
د زره کلو پاته کیدو موجب کی
ټینګوالی دی زما ددی مدعا د
اثبات قوی دلیل د کوه نورا الماس
دی .

مگر سره له هغه اوسنی
علماده د نظریه پدی لار
کینی مخانوله مشعل بولی
اکثره له دوی مخه د

په پری د سکر د الماسیدود
طریقې په لاره کینی مختلفې
رالی او بولی مرضای لری
چی مخی له هغو مخه موږ

گرانو وپوټکو ته په لنډ
ټول سره راوړو:

لویانو د لری مشهور
ساینس داله چی ټیر عمر
کی ددی مسئلې په شاوخوا
کینی فکر وپه مخلولی او
عملی تجربی کی کړیدی

خپله نظر په دا ټول اظهاره
وی (الماس په دانه مخکه
کینی د کار بن د بخاراتو له
جوړیدو مخه پیدا کیږی)
په پری پوهوالی په داسی نده
د کار بن ټولو ټوټو بانندی
داور له ټاودلو پید او مخه

الماس په وجود راغی مخو
له دوی مخه پیا ددی عقیدې
سخت مخالفت کړیدی او
والی چی د نباتاتی شمانو
له اجتماع مخه ټکوین پیدا

کوی مخی پیا والی د کرمی
په کومک سره له کار بن یا
کار بوا یک اسید مخه
جوړیږی .

پیدا شویدی ز ماد قول تالید
پدی اگناظو سره کوی: وائی
چی رومه الکبراته زموو
بر زمانی عو کاله دمنه
له هندوستانه عغه زالماس
رار سیدلی دی داخویتی
او موندده چی له ۱۱۴۱

سنی عغه ایما تر ۱۷۲۸ سنی
پوری د الماسو یوازلی
مرکز هندوستان
کښی خصوصاً د دکن جزیره
وزمه د جواهر و زېړونکی
او د الماسو د کان خزانو
دالکښی بنار خو تر اوسه
پسوری خلک د الماسو د
کانو سرچینه کښی د تاریخی
دلایلو په اساس د انا پتومه
چی د نړی د جواهر و یو لوی
تعداد په دکن کښی میندل

شویدی ده د ایما مشهوره الماس
چی کوه نور نوم پری اود
یو عالم کوه شهرت لرونکی
دی د دکن د باقیضی خاوری
یوه زره ده ددی جواهر
د زرو کانو زړی افسالی او
روایات دن ورغی معتبره
مورخین له منی

وائی که دا الماس هغه
الماس وی چی د (پیر جمله)
له کانه عغه را ایستل شوی
او پاشاه جهان ته دندوبه
توکه ورکول شوی وی او

یا یو جز دهغه وی چی تیور نور
تللی دی او یا پیر لنو چی لی
ذکر کړیدی او مغل اعظم له لی
م... و به وی نو لومړی او منځنی
تاریخی سلسله لی د اعتماد و
لده او پردی بانندی محققینو
د پیر تمدنونه کړیدی زه به هم
خپله نظر په پدی باره کی د کتاب
په پای کی ولیکم خواوس به په
اصل مطلب شروع و کړم

د کوه نور حالات او پوره کونیت
تر حضرت عیسی (ع) دمنه

عنی مورخین ددی الماس
پیدا بخت تر حضرت مسیح (ع)
په زره کاله دمنه کښی اود خپلو
قولو تصدیقوله په لاندی روایاتو
سره کوی د کوه نور الماس عو
عمر د کشمیر د (بهسوری شو)
نومی راجا د بازو بند بناستی
کله چی د کوریا نو او پانیا نه
په منځ کښی جنگ و ثبت نوموړی
راجا د (چچا پورا) کلا و نیوله او
دارجن نورلی چی پدی کلا کی
کلا بند و مړه کړه

ارجن چی د نور په مرگ خبر
شو د پرقهر ورغی او دادو همه
ورغلی د غچ اخستلو په مقصد
سره له د پره لښکر پر کوریا بانندی
پرغل راوړی پسله شدیده جنگه
عغه نابره دارجن غشی د راجا
(بهور شو) پر بازو بانندی و مینتی
او هغه لی جست په هوا کی (دا هغه

بازو چی کوه نور د بازو
بند په ډول پر تپل شوی و)
لنډه لی دا چی د امنحوس
جواهر د جوانند - قجالی
پدشمر نوموړی و رغللی
عنی پیا وائی دا هغه
الماس دی چی راجه کرن
به د طلسم د شگون په ډول
سره استعصا لوده او پنځه

زره کاله دمنه تر لن ورغی
چهلې پتین ته لژدی د
(گوداوری) له سنده عغه
راکښل شوی و

زما په عقیده یو له صحیحو
روایتو عغه چی د زره عغه
عکه کوی دادی:

دا الماس د (راجا کرما د پته)
عغه و چی تر حضرت مسیح
(ع) لی ۵۷ کاله وړاندی پر
مالوه بانندی حکومت کاوه
پسله مرگه عغه دهغه کورلی
ته موراث په توگه پاته شو

عو هغه و چی پسله د برلاس
برلاس کور و عغه خلجی
علاوالدین ته د کار توک په
ډول ورکول شو عغه
محققین پیا وائی دغه الماس
د مالوی د راجا گایو عغه

و خو په هر صورت د کوه نور
تاریخی قصی له ۱۳ عیسوی
په پری را پدی خوشی وئی دی

﴿د کوه نور د تسميه وچنه﴾

آر نادر افشار ترمنځه دى الماس نوم نه در لوى كم وخت چي ده ته د تار توك په صورت وركول شو ډير روڼ توب او زياتي ښكلا لى سترگي ورتار يكي كړي نو له ډيري خوشحالي ډيري خوشحالي غځه لى د (كوه نور) الفاظ تر خوله ووتله .

﴿د كوه نور كان﴾

چي بي آيو رچي يو فرانسوي سياح او د الماسو سوداگري كله چي ئي د دكن د الماسو شهرت داوريږدي لود ليد او په غرض ئي د كنه تر اړه ي شو اوله ۱۲۴۵ (خ) مني مخه پيا تر ۱۶۵۴ سې پوري د همدې مقصد لپاره هلته چكر واوه .

كه د كوه نور الماس په رښتيا سره د مغل اعظم يادونه ديوان كړو جواهراتو يوه ټوټه ده نو د نوموړي سياح له ليكني سره سم د (كولور) د كان مخه واخلئ ده .

مگر ده د دى الماسو د اېستلو كومه لپه ندي كاله مخه نده ټاكلې د كوه نور د كان مخاي په دكن كښي د كرسن د سيند پر غاړه دى چي په (۱۶) درجي (۲۲) دقيقې او (۳۰) ثاني عرض البلد او (۸۰) درجي (۵) دقيقې طول البلد كښي وقوع لري ټوټه وراير د الماسي چي د اكان له كول كندى مخه (۱۳) (۴ پر ۴) كوسه اوله (مسئله ټم) مخه (۴۶) لان لري يو بل سياح چي (وليم متهولن) نوموړي او په ۱۶۴۲ عيسوي سنه كي ئي د كنه

سفر كړيدى داسي ليكي چي د كوه نور كان له (مسئله ټم) مخه (۱۰۸) انگليسي ميله فاصله لري مگر نور گرز د ونكي لي صحيح واين سل ميله يولي نو په هر صورت دا كان د الكمپي له مشهورو

كانو مخه دى .

وليم دخپلو مشاهداتو په لړ كي دا هم ليكي چي د دى كان د كار كونكو شمير ويونكو لږ و نه رسېږي د سلطنتي خزالي د كاله يو لك و مل زره يوللره عايدات راځي .

د كوه نور منځني تاريخ

د مد قديمو ډله د كوه نور د تاريخ سلسله د اول بيا لوى چي د الماس اصلا د مالويي دراجه ۱۲۹۴ مخه و دهغه وخت چي خليجي علاؤ الدين په ۱۲۹۴ عيسوي سنه كښي د (يوكله يي) پر راجا باندې چي (رام ديو) نومېدى يرغل وروڼه او دهغه اول حال و مال ئي چي جواهرات هم پكښي وه په چور او چپا و يووډ دهغه د جواهراتو په كوشي كښي يوداتو يا نوممنالو په اندازه الماس هم لى

د علاؤ الدين تر مړينې وروسته د سلطان قطب الدين مبارك شاه ټولواكي چندالي پايښت نه كي پيدا او خسرو نومي مړي په ۱۲۴۰ سنه كښي وواژه مخه چي ئي كړي وه دهغه عوض وروسيدي سلسله ده مخه نو د خلدويو د كورني كمبله ټوله شوه او پر مونه ئي غوك پاته نشول

لوهغه ووجي په (۷۴۰) هجري سنه كښي غياث الدين په پاچهي سره وټاكل شو او د سلطنتي حال و مال په جرم كښي د كوه نور الماس ده ته پلاس ورغى كله چي د اخلاق د كورني په ماښام كښي د بي اتفاقي اور بل شو ناصر الدين محمود شاه زوى د محمد شاه اولمرت شاه زوى د فتح خان پر تخت و تاج باندې توري سره وكتلې د ملت

امر او حكام مخي د دى او مخني دهغه طر فداره شول دى كور لي جنگو تر هغو پوري دوام درلودى عوامير ايمور پر هند باندې يرغل راوي .

د كوه نور بېاځه

د خواطر له عربي کتبه مخه

د نبي پير جرمه

د خيانت جزا

دا قصه چې په ايتاليايي کي پيښه شوي ده واده ي او د کومې مبالغې لرونکي
له ده زه اي دگر او ويونکو له پاره په دې ملاحظو د [الهام الله يدي]
له امريکايي مجلې مخه تر جملې کوم چې دوي د حدغه کولکو په ۱۰۰۰۰۰
او د مدلي دنيا د مخونو يي خپلېښو په اي ويايي خبر شي .

د يو فاني يونيکلي تعلیمي و چې د ايتاليي دنيا پوزمي په يوه وړو کي کلي کښي ئي ژوند
کاوه ددي کلي او سيدونکي د پړساده اوله نوي تمدن مخه ليري واقع وه کرسټيانا چې د ښه
حسن او زده وړونکي آواز لرونکي تعلیمي وه د حېوفاني شرعي مابدينه کيدله چې له خپل
تعلیمي مير سره ئي د غربت په حال کي ژوند کاوه دنيا په نعمتو او د عيشو عشرت په ژوند کي
ئې ايچي چرت له واده ددي دا خيال و چې قول لدا بند او خوندي له زمونږ د محضر کور په
مخوړون پوا او کښي حصر دي مگر اسوس چې د دوي د آرام ژوند د يوه مکار او بي عاطفې
موسيقار د خيانت او حدغې په اثر سره د پړ دوام پيدا کړ او ژر د نکبت د بدبختي توره پرده
پر وغوړېده داموسيقار چې ددي مسعود کور آرام ژوند ئي گلې وکړ (سيور) نومېدې او
د «ميلان» ښار او سيدونکي و ونوموړي کلي له د هوا تمېدلي او استراحت له پاره تعلیمي
هالته ئي دهغه مخاي له او سيدونکو سره د مباحث پېدا شوي و دايي خبيت سينور يوه ورځ دهغه
کلي په کوڅو کښي چکر واده د حېوفاني د کور پر حد ئي د کرسټيانا زده وړونکي او از تر
غوړ شوي غوښته چې داسا د کليواله مير من په چم وورېب سره و غولوي او د حېلمې ډلي
په غږ وکښي ئي شامله کړي نو ئي د پړ ژر د حېلو اجنې او په ډير بده له هغې سره تعارف پيدا
شو او داي د لسو وړانکو د اجوري په مقابل کښي د يوې سمدرې ويلوراصي کړه ضامنائي د
نور و مرستو ټيکه و غده هم ور سره و کړه ددي ډيري اجوري او در نو و غده د مېړه مينه او دشيران
عيال شفقت د کرسټيانا له رڼه مخه پيچي وايستي او ددي ته آماده شوه چې په يوه مناسب
وخت کښي له نوموړي موسيقار سره د ميلان ښار ته د مېړه او کليوالو په ټيکه ولاړه شي

او د ورځ په داسې حال
کې چې جیوفانی د ګڼو
درېلو دپاره د بهیري
و غډی ته تللی و دې موقع
غډیمت وکړله اوله موسیډاره
و جینوا ته ولاړه هلته یې
د نڅا کالې او غه نور شیان
را نیوله او سمدستی یې د
هغه په هدایت اولارښودنه
سره د مهالان په عمومي تیاتر
کې خپل آواز ثبت کړ او
د هالنس په (هال) کې یې د
ډېرو محلمیا اوزې و له وختان
ته ما پل کړه د مهالان د ښار
اخبارو په غټو حروفو سره
د دې د هنر اسمای اوښه
استعداد تعریف و لیکي او
د دې د شهرت آواز یې
د ډېرو وکترو و غوږو ته
ورسوله په له غومیا شتو
مخه د کرسټیانادغو فلمو
دایکت اجوره وپنځه ویشت
زرو فرانکو ته ورسیده

سمدستی یې یو عالیشان عمارت
په کرایه واخیستی او په هغه
کې یې یو مرفعه او عصری ژوند
شروع کړ دې د عیشو خوش او
فرحت و خوښی ژوند یې د بهیري
او شیرین عیال هېته و محبت
پېڅې له زړه هغه وایستی
جیوفانی چې د ګڼو درېلو
له پاره د بهیري و غډی ته تللی و
ماښام پداسې حال کې چې لو
پلنډه یې په شاهه د خولو څک
ستړی ستومانه کورته راغی د
زوی ژېړلې تر غوږو وشوه خیال
و کړ چې ماڅلنه یې خوب وږی
ده او د هلک په ژړا خبره وده
په زوره یې غوسوی ناری و کړی
خو چا کوم جواب ورنکړ گومان
لې و کړ چې د همسایگانو کره
په مجلس اخته شوی ده مجبوره
شود کلي ټول کورونه یې پسي
و غوښته مگر هېڅ پته یې معلومه
نه شوه ما پوسه کورته راغی او
دالې پښه شو چې له کوم چا
سره نښتیدلی ده د دې پېوفانی
د حسرت تودې او ټنګې په
سترگو کې و لمرېدلې او په
دې تلاب کې شو چې سمدستی
کومه داسې ښځه پیدا کړي چې
په اجوره سره یې و وږو کې زوی
ته یې ورکړي مگر متأسفانه په
دې مقصد سره هم موافق نشو
حیرالې واخیستی په دې حال

کې یې ناڅاپه وزانگو
ته فکر شووی لیده چې زوی
لې د مرګې سوځلی و هې
غم لېولی کړ له پاره غمه
مخه یې خنجر ته لیکي هغه
را وایستی د بهیري زوی جسم
لې مخاطب کړ او په ډېر حسرت
لې داسې وویل ای زما
ګران زویه پیده په ابدی
خوب پیده په تر غوږو پوری
په زه آرام ونه کړم تر غو
چې متاکسات له پېوفا
موره مخه چې داسې
د محرومیت په حال کې
پرېښولی و انځلم د زوی
مرګ له یوی خوا او د
ماڅلنې پېوفانی له بلې خوا
دی داسې غېروالی یو چې
په له انتقام اخیستلو مخه
لې دا اور په پل شي سره نه
وژل کېدی.
مجبوره شوه کور ټول
هال و مال یې خرڅ او په
هغه سره یې د فو نغرافو
صندوق او د موسیډی غه
ضروری اسباب را ایوی په
کلوا او ښارو کې یې د
مختلفو لوږو په پېوښو سره
د لنداره چیا او سات وړ
قیراوه کله کله په یې
درباب په و غوږو او د خوند
وړو ستندرو په وېلو سره نه

خلکو غنچه اجوره اخوخته
او ددپی و ورغی گذاره
به لی به کوله .
یوه وزغ نی . د میلان به
بیار کښی دخپلی خانیښی
دور منی د کور له مخه سره
د تماشې محفل جوړ کړی و
د خلکو از دحام اوهای هوه
دهغی توجه دده وخوانه
جلبه کړه نو د زړه سوی
له وجه غنچه لی یو موټ پیسې
د یو کس پلاس وده ته
راوایرلی مگر جیوفانی
قبولی نه کړی او ددپی لی
له یوې نامعلومې لاری
غنچه پټ تڼان دهغی د خوب
وځوئی ته ورساوه او په
یوه ټکوټه کښی غلی منتظر
کښیستی په نیمه شپه کښی
چی لی مال دینه له تیاره
غنچه سترې ستوما نه په موټر
کښی راغله او د خوب پر
بستر اوږده و غزیدله
جیوفانی داموقع غنجهیت
وگڼله له پټ مخایه غنچه
راووتی اوله بستره سره
لی ومخ ته ودرېدی داسی
نی مخاطبه کړه ای اخانیښی
حق ناشناسی - دانالره
مناسبه وه چی زه او خپل

شیرین زوی دی د مهر و میت
په حال کښی پرېښو و لو او
تا د پیسو په طمع داسی
ناوړو اعمالو ته چی له
شرافت سره منافق دی لاس
ورته کړای بیوفا تر عیشو
عشر ته پوری دی خپل شیرین
زوی هم هیر کړ او زما
میر توب حقوق دی هم
پایماله کړ . او س او دخپلو
کړو دعوض منتظره اوسه
دالی ووايله او سمدستی
نی په هغه خنجر چی د
مخه لی ددې کار لپاره پټ
په ملاکې وهلی و دهغی
کلمی ورپاډه باد کړی په
وینو لړلی خنجر لی غو
واره و مخاته بیاغلی له هغی
لاری غنچه چی راغلی و
په رته ولاړی .
د قصر خادمان په دغه
سهار له دغی فاجعی غنچه
خبر شوه او ذکر لی په ډیر
تأثر سره په اخبارو کښی
خپور شو جیوفانی د مخه
تر دې چی پلیسان دده دمیندلو
په تلابش کښی شی و مر بو طی
اداری ته ولاړی او دخپل
جانی توب اعلان لی ورته
و کړ او قصه لی ټکی په ټکی

له سره غنچه تر پایه پوری ورته بیان
کړه کله هر محب و محسوس ته د فیصلی
لپاره محوله شوه او قاضی په واقع
پوره خبر شوا مرای دده په برات
سره صادر کړ او محفته و له لی شرف
پایمالونکی مجرمه وگڼله .
پای

پاڅور

ای ژوندونه !

ای دژوندانه بله اوره ، راشه
اورو څار اوږه !
په بنادی او غم کښی ای زما
ژونده ، په هر کور کښی ډېره
بله کړه ؟
قوت او نور راوږه !
اطمینان او خوشحالی راوږه !
محبت په کار و اچوه ، اوهر
څه چی تل اوښه دی ، هماغه راوږه
ای سراسر بغښنه ! د ثواب له
لاری راشه .
خوب خوب او لوبه پخته پمداری
راوږه !
د غم په شپه د مور غونډی ویش
اوسه !
د بنادی په مجلس کښی خپله
نمه کوڼه خندا مه درېځه وه !
ای دژوندانه بله اوره .
راشه ، راشه او رو څار اوږه !
ژباړه

د سهار رڼا

د لویو غرو پر سر د سهار رڼا ښکاره شوه زه چې د شپې په توره
تیاره کې ناست وم. د دې رڼا په برکت ویا غږېدم، دا رڼا
څنګه ښکلی ده ؟

تیاره او بیده د لیا څنګه د ښکلا په ګډون بیا پسته کوی ؟
آسمان د ویر لور کالی ورو ورو له محاله لېری کوی، او لمن
لې هم هر ګړی سپنېږي !
اوه ! کله چې سهار شو، د مرغیو سیلونه هم په فضا کې انهنه
کوی، دوی چېرې ځی ؟

دا چو څنګه هم له محالي څخه راوړیا غږېده، چېن چن ناری و هی !
یوه شپه وروسته به لمر هم راوځیږي انسان به دخو به
راویش شي .

هو کی اړینا دبیدوږ خوب د ښمنه ده په رڼا کې څو ک بیده
نشي با تېدای .

څښتنه ازده پدی رڼا کې چې ستاد او قدر بلوشی پر مخکې
پاشی دخپل زړه رڼا ستا حضور ته اهدا کوم .

که دغه رڼا وی سره ګړی شي نو دغه زما تیاره کوټه به
تکړی رڼا نه ؟

پا که څښتنه ! له خپلی جاودالی رڼا څخه یوه یوه زما په
زړه کښی بله که چې د دې شپې په تور تم کښی لا روینم ؟

اودا تیاره ټاټوبی می را تار و ښا نه شي .
«ح»

د جنگلک فابریکه چی د گران
 هیواد د فلزی صنایعو او د
 موټرانو د ترمیم ستره فابریکه
 ده پدی فابریکه کی د موټرانو
 ترمیم، بادی او موبل جوړولو
 میخا لیکي فلز، ساختمانی فلز
 ریخته کړی او د پریښاد ترمیم
 آلات ځانگی شته او هم د
 آکسیجن د استعمال او د پتون
 په دستګاهو مجیزه ده په دی
 عکسونو کی لاسو موټر د
 ترمیم په حال کی وینی

